

Skapende praksiser i musikk

Programnotat

«Skapende praksiser i musikk» er et forskningsprogram fra Norsk kulturråd som skal bidra til kunnskap om hvordan og innenfor hvilke kontekster musikk i dag komponeres, skapes og produseres. Dette innebærer undersøkelser av blant annet begrepsforståelser, metoder, kompetanser, arbeidsformer, arbeidsbetingelser og utviklingstrekk både innenfor og på tvers av områder og fagtradisjoner i musikken. Det er et mål å vise bredden og mangfoldet i skapende praksiser hos samtidens komponister, låtskrivere, utøvere, folkemusikere, improvisasjonsmusikere, kuratorer, produsenter, DJ-er, med flere. Forskingen skal bidra med kunnskap som er relevant for både kulturforvaltningen og kulturpolitikkutformingene, og for aktører i musikkfeltet og i forskning og utdanning. Programmet er en del av Norsk kulturfonds forskningsinnsats for langsiktig og grunnleggende kunnskapsdannelse om kultursektoren.

Bakgrunn for programmet

Musikkfeltets praksiser bygger på svært ulike arbeidsprosesser, arbeidsbetingelser, uttrykksformer, begrepsforståelser, publikumrelasjoner, markedsforhold med mer. Musikk skapes til ulike formål, i ulike rom, av ulike aktører, og i prosesser der ulike metoder, materialer, teknologier og finansierings- og formidlingsformer tas i bruk. Like mangfoldige som organiseringene av kompositoriske og skapende praksiser og prosesser, er fagtradisjonene disse bygger på, kompetansene som inngår, og kriterier og vurderinger knyttet til blant annet originalitet og kvalitet.

Mens noen skapende praksiser og prosesser foregår individuelt, foregår andre i kollektive og samskapende prosesser, i samarbeid med musikkinstusjoner og i ulike tverrfaglige samarbeid. Skapende praksiser kan knytte seg til musikk som partitur eller skrift, til musikk som innspilt eller levende lyd, eller til musikk som utøvende, improvisert, kroppslig handling. Skapende praksiser foregår både i prosesser der musikken lages isolert fra musikkens framføring, og i prosesser der roller og relasjoner flyter, mellom skapere, utøvere, produsenter, opphavspersoner, og andre.

Med dagens teknologi skapes musikk på tvers av tid, rom, geografi og kulturer, og i både fragmenterte og sammensatte prosesser. Interaksjon, sammenstilling, formidling og kommunikasjon blir muliggjort via en rekke medier og teknologier. Digital prosessering utvider ikke bare redskapene for å lage musikk, men også musikkens estetikk og uttrykksformer. Nye medier har stor betydning for konkurransen og markedene musikken beveger seg i, samt ytringsmulighetene for hver enkelt kunstner, både profesjonelle og amatører. I kjølvannet av dette følger endringer i bransjestrukturer og feltspesifikke dynamikker, som igjen preger skapende kunstneres praksiser, behov og samarbeid. Det er et stort behov for kunnskap om teknologiens medvirkning og rolle i skapende praksiser, både knyttet til instrument- og utstyrsteknologi, produksjons- og studioteknologi, og til en teknologiutvikling der kunstig intelligens, maskinlæring, musikalske algoritmer og interaktive musikk-apper står sentralt.

Slik teknologien alltid har vært av betydning for de skapende praksisene i musikk, utvikles musikkens praksisfelt også under konstant innflytelse av en rekke andre strømninger, kulturelle, sosiale, politiske, økonomiske og samfunnsmessige. Migrasjon, globalisering, endringer i miljø og klima, en verdensomspennende pandemi, nye og tradisjonelle former for sosialt og musikalsk samvær, barne- og ungdomskultur, gatekultur, institusjonelle forhold, utdanningsmuligheter, tilgang på instrumenter og utstyr, samt utvikling av musikk i kombinasjon andre kunstuttrykk, medierings- og formidlingsformer, er bare noen av svært mange impulser som bidrar til å definere særegenheter ved og utviklingstrekk innenfor skapende praksiser i musikk. Det å forstå praksisene som inngår når musikk tar form, både i komposisjon, improvisasjon, produksjon, innspilling og i levende framførrelser, er viktig i et estetisk og

musikkfaglig perspektiv, men kan også bidra til å få innsikt i musikkens plass i samfunnet og samfunnsutviklingen. Sentrale diskusjoner om skapende praksiser i musikk kan knyttes til begreper som originalitet og kvalitet, samt til prinsipper om eierskap og rettighetsforvaltning.

Forskningsperspektiver og problemstillinger

Programmet vil være bredt anlagt og er tenkt praksisnært. Det åpnes for studier av både sjangerspesifikke, sjangeroverskridende, tverrfaglige og tradisjonsbærende praksiser. Det er ønskelig med bidrag som undersøker arbeidsprosesser, arbeidsbetingelser, kompetanser, metoder, begreper og estetiske uttrykk som gjør seg gjeldende innenfor ulike sjangre og kontekster, og som kartlegger hvilke faglige og kulturelle forståelser disse bygger på.

Kunnskapsbehovet inkluderer praksiser og sammenhenger som utfordrer vante forståelser og begreper i musikkfeltet, men også ny kunnskap om etablerte praksiser og fagtradisjoner. Det er videre relevant med bidrag som trekker historiske linjer og analyserer og kontekstualiserer utvikling over tid, eller som innlemmer globale perspektiver, eller andre strømninger og forhold som bidrar til at grenser utforskes og krysses i musikkens skapende praksiser.

Med bakgrunn i de ovennevnte tematikkene er en rekke problemstillinger relevante å undersøke. Listen nedenfor er ikke uttømmende, og søkere til forskningsprogrammet skal selv identifisere og artikulere relevante områder og spørsmål å forske på.

- Hvilke begreper knyttet til skapende praksiser preger musikkfeltet i dag? Hva er karakteristisk for begrepene og hvilke kontekster operer de i? På hvilke måter nærmer ulike begreper om skapende praksiser seg hverandre, og på hvilke måter skiller de seg fra hverandre?
- Hvilke kompetanser, metoder, håndverk og framgangsmåter er sentrale i ulike skapende musikkpraksiser? Hvordan preger ulike musikalske skapende praksiser og kontekster, musikkens uttrykksform?
- Hvilke former for samskaping, samarbeid og tverrfaglighet kjennetegner ulike deler av musikkfeltet? Innenfor hvilke kontekster – for eksempel profesjonelle, sosiale eller tverrfaglige – foregår samskaping av musikk?
- Hvordan knytter ulike skapende praksiser i musikk seg til ulike form-, formats- eller verksforståelser (for eksempel joik, vise, låt, album, innspilling, bestillingsverk, sats, improvisasjon, framføring, remix, produkt osv.)? Hvordan påvirker ulike rammer for og forståelser av musikkens uttrykksform, arbeidet med å skape musikken?
- Hvordan påvirker digital teknologi og nye medier skapende og kompositoriske praksiser i musikk? Hvordan påvirkes estetiske tendenser og musikkuttrykk av digitale muligheter innen produksjon, distribusjon, framføring og formidling?
- Hvilken betydning har bransjebestemte og institusjonelle mekanismer og forståelser for skapende praksiser i musikk, og for ulike skapende aktører og kompetanser?
- Hvordan påvirker ulike kompositoriske og skapende praksiser synet på og avtaler om eierskap, opphavsrett og vederlag? Hvilke konsekvenser har digital produksjon og musikkdistribusjon for forståelsen og praktiseringen av opphavsrettslige prinsipper?

Formelle krav

Programmets innretning

Forskningsprogrammet åpner for et bredt spekter av musikkfaglige tilnærminger, metoder og perspektiver, samt ulike teoretiske og praktiske forståelser. Forskende kunstnere, musikkvitenskapelige forskere og forskere med annen relevant fagbakgrunn kan søke tilskudd. Det åpnes både for individuelle bidrag og for samarbeidsprosjekter. Søkere kan samarbeide med relevante fagpersoner uten forskningskompetanse dersom dette begrunnes i søknaden. Der flere personer er sammen om arbeidet, må søknaden beskrive hvilke forskere eller fagpersoner som skal gjennomføre hvilke deler av arbeidet. Søkere må ha kunstnerisk eller akademisk forskningskompetanse, men det er ikke krav om doktorgrad for å søke. Tildelingene vil være knyttet til de individuelle bidragsyterne, og gjennomføringen av oppdraget kan ikke overføres til andre. Det er ikke krav om formell tilknytning til en akademisk institusjon, men søker må kunne vise til relevante faglige nettverk.

Søknadene vil bli vurdert ut fra forskningskvalitet og relevans i henhold til programmets mål. Søknadene vil også vurderes og ses i sammenheng blant annet med hensyn til hvilke praksiser de belyser, tematisk relevans og bredde, faglige nettverk og perspektiver, geografisk fordeling, mangfold og kjønnsbalanse. Det er et mål for forskningsprogrammet å dekke et bredt spekter av perspektiver.

Det kan søkes om tilskudd enten til utvikling av forskningsartikler eller til mindre forskningsprosjekter.

Til utvikling av forskningsartikler kan det søkes om tilskudd på inntil 100 000 kroner. Dette gjelder for prosjekter som bygger videre på allerede opparbeidet empiri, eller på eksisterende eller pågående forsknings- og utviklingsarbeid.

For mindre forskningsprosjekter kan det søkes om tilskudd på inntil 350 000 kroner. Dette gjelder for prosjekter hvor en noe bredere innhenting av empiri eller kunnskap er nødvendig. I søknaden må det begrunnes hva som skal gjøres i forskningsprosjektet.

For samarbeidsprosjekter er det mulig å søke om høyere tilskuddsbeløp. Dette må eventuelt begrunnes i søknaden. Tildelingssummen som tilbys utvalgte prosjekter, kan avvike fra det ansøkte beløpet.

Formidling og aktiviteter

Resultater for forskningsprogrammet skal samles i en artikkelsamling som er planlagt utgitt i Kulturrådets fagfelleverderte bokserie. Bokserien utgis av Fagbokforlaget. Alle prosjektene som får tilskudd, skal bidra med (minst) et artikkelbidrag, formidlet som vitenskapelig artikkel eller et kunstnerisk forsknings- eller utviklingsarbeid. Boken vil gjøres tilgjengelig digitalt, som *open access*, og det vil bli mulig å lenke til audiovisuelle vedlegg.

Bidrag som bygger på kunstnerisk forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid skal ha en refleksjonsdel som redegjør for kontekst, framgangsmåte og perspektiver som er relevante for resultatene, i tillegg til eller som del av eventuelle audiovisuelle framstillinger. Ved behov, vil også andre formidlingsformer kunne vurderes for kunstneriske utviklingsarbeid.

Alle bidragene skal holde høyt faglig nivå og formidles med godt språk. Publiseringsspråket for Kulturrådets utgivelse vil være norsk, men svensk, dansk og engelsk kan godtas.

Det forventes at tilskuddsmottakere deltar på inntil to arbeidsseminar i eller i nærheten av Oslo. Tilskuddsmottakere forventes også å bidra i mediasaker og annen forskningsformidling i Kulturrådets regi. Det utbetales ikke ekstra honorarer for dette. Utgifter til reise og deltagelse på arbeidsseminar må skrives inn i budsjettet.

Prosjektene som får tilskudd skal levere (minimum) ett bidrag til Kulturrådet. Eventuelle øvrige resultater kan publiseres i andre vitenskapelige publiseringskanaler, som del av utstillinger eller konserter, eller som seminar- og konferanseframlegg. I tilfeller der forskningen publiseres eller fremvises andre steder, skal det opplyses om at den er støttet av Norsk kulturfond.

Søknaden må inkludere en formidlingsplan som redegjør for innhold, format og omfang på planlagte forskningsarbeider eller kunstneriske utviklingsarbeider. I planen skal det framgå hvilke arbeider som skal leveres til Kulturrådets publikasjon, og hvilke arbeider som eventuelt er tenkt publisert eller fremvist andre steder.

Tidsplan

Programmets varighet: 2021–2023

Søknadsfrist:	3. mai 2021
Orientering om tildelinger av midler:	Juni 2021
Arbeidssamling for bidragsyttere:	8. og 9. september 2021
Oppfølgingsseminar for bidragsyttere:	Februar eller mars 2022
Frist for førsteutkast:	Ultimo april 2022
Frist for innlevering av artikler:	15. august 2022
Publikasjon av resultater:	Vår 2023

Programstyre og faglig samarbeid

Programstyret for «Skapende praksiser i musikk» består av Kulturrådets FoU-utvalg, som i perioden 2020–2021 består av Jorunn Veiteberg (leder), Trine Bille, Arild Danielsen, Knut Ove Eliassen, Eivind Røssaak og Hanne Hammer Stien. FoU-utvalget suppleres av lederen for Musikkutvalget for bestillingsverk, produksjon og andre musikktiltak, Tanja Orning, og en ytterligere person med musikkfaglig forskerkompetanse (TBA). Programstyret har blant annet ansvar for vurderingen av søknadene til forskningsprogrammet.

Søknad og prosjektbeskrivelse

Alle søkere må levere søknad og prosjektbeskrivelse.

Søknaden må inneholde:

- navn på søker(e) og kontaktopplysninger
- tittel på prosjektet
- kort sammendrag av det planlagte prosjektet (500 tegn med mellomrom) som skal kunne publiseres på Kulturrådets nettsider
- kort beskrivelse av faglige nettverk og eventuell institusjonstilknytning
- beskrivelse av eventuelle samarbeidskonstellasjoner, samt hvilke prosjektdeltakere som skal utføre hvilke deler av forskningsprosjektet
- formidlingsplan med beskrivelse av innhold, format og omfang på det planlagte arbeidet
- fremdriftsplan
- budsjett med alle nødvendige kostnader for gjennomføringen av prosjektet, inkludert kostnader knyttet til reise og overnatting ved deltagelse på inntil to arbeidssamlinger i Oslo-området
- plan for finansiering, der også andre finansieringskilder som er relevante for prosjektet fremgår
- *kort CV* for involverte forskere med liste over relevante publikasjoner (inntil 10)

- der dette er relevant, skal søkere også legge ved eller vise til eksempler på relevante kunstneriske utviklingsarbeider

Prosjektbeskrivelsen skal blant annet gjøre rede for:

- problemstilling og sentrale forskningsspørsmål
- bakgrunn og mål for prosjektet
- tidligere forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid som prosjektet relaterer seg til
- hvordan prosjektet vil bidra med ny kunnskap
- metode og teoretiske perspektiver
- eventuell diskusjon rundt etiske spørsmål
- prosjektformat: enten artikkelbidrag eller forskningsprosjekt
- formidlingsform: vitenskapelig artikkel eller kunstnerisk forskningsbidrag med refleksjonsdel

Prosjektbeskrivelsen skal være på inntil fem sider (rundt 18 000 tegn med mellomrom).

Søknad og prosjektbeskrivelse sendes i én samlet PDF-fil til post@kulturradet.no.
Emnefeltet merkes: «Skapende praksiser i musikk. Søknad».

Søknadsfrist: 3. mai 2021.

Kontaktperson: [Anja Nylund Hagen](#).